

УДК 78.01

DOI <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2022-48.01>

БАГАТОГРАННІСТЬ ЇЇ ТАЛАНТУ (Творчий портрет Анни Станько)

Оксана Михайлівна Басса – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри концертмейстерства, Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка

Українська піаністка, органістка, концертмейстер, композиторка, педагог Анна Станько народилася 28.03.1945 в карпатському селі Хашованя Сколівського району Львівської області. В дитинстві Аня надихалася мальовничими краєвидами маленького бойківського села, заснованого ще у XVI століття в долині звивистої річки Славка, звідусіль оточеного горами, межі якого замикають гірські вершини Рівна, Гнила та Мала Славка.

В цьому селі батько Ані працював директором школи, а тітчин чоловік – священиком у Храмі Іоанна Хрестителя – дерев'яній церкві, збудованій у 1846 році в традиційному карпатському стилі.

Згодом родина переїхала до Стрия Львівської області, маленького містечка зі славними мистецькими традиціями і видатними уродженцями – діячами науки, політики і культури.

Музичне обдарування маленької Анні проявилось досить рано. А розвиткові музичного таланту неабияк посприяло навчання у Стрийській музичній школі (1952–1959) у прекрасних і мудрих педагогів під керівництвом директора, керівника симфонічного оркестру та хору, скрипальки Ольги Василівни Заяць, яка згодом стала доброю приятелькою сім'ї.

Викладачем з фаху фортепіано був Юрій Ярославович Вахнянин – порядна, вимоглива та надзвичайно патріотична особистість (свого часу відмовився прийняти католицьку віру). Закінчив Ягеллонський університет в Кракові, здобувши магістра права, а згодом, у 1946, – Львівську консерваторію. В обов'язковому репертуарі учнів його класу завжди була українська музика і навіть твори забороненого на той час Василя Барвінського. Анна Володимирівна згадує, що улюблений вчитель приніс їй додому ноти «Колядки» в обробці композитора, просив грати, проте нікому не розказувати про твір і не показувати. Зв'язок з улюбленим вчителем зберігався впродовж його життя: вони радо спілкувалися при зустрічах та листувалися.

Навчаючись у Стрийській СШ № 6 у другому класі, Анна проявила також і диригентські здібності. Піонервожата розучувала з дітьми мело-

дійну пісню про прикордонників «Сніг заслав лісову самоту». Аня відчула, що при виконанні не дотримується точний ритм і нівелюється пауза після кожного рядка. Коли співали пісню на репетиції, то усі діти виконували її без паузи, а Аня виспівувала правильно, тому закінчила твір пізніше. Строга вчителька здивовано-обурено спитала, чому так сталося. І після обґрунтованої відповіді попросила Аню продиригувати перед класом і виконати твір правильно, що й відбулося з великим успіхом. Гордості маленького музиканта не було меж! Так відбувся диригентський дебют Анні.

Теоретичні дисципліни у музичній школі викладав Юрій Миколайович Фельдман, який прищепив Анні Володимирівні любов до компонування. Юна учениця виступала на олімпіаді, виконуючи п'єсу вчителя, яку підбрала на слух.

Неабиякі теоретичні здібності (зокрема, абсолютний слух) та ґрунтовна підготовка дозволили Ані блискуче здати сольфеджіо та теорію музики при вступі до Львівського музичного училища імені С.П. Людкевича у 1959 році. Оскільки на фортепіанний факультет був перебір, то Ані запропонували вступити на теоретичний факультет, який вона блискуче закінчила.

Цікавим і насиченим було студіювання улюблених предметів! Аня із захопленням писала поліфонічні форми, зокрема, з однією трьохголосною фугою вступала до Ленінградської консерваторії. Анна Володимирівна згадує, як викладач з гармонії Г.Т. Алієв запропонував їй написати для новорічного вечора обробку пісні «У лісі, гей, у темному» в різних стилях. Талановита учениця з успіхом відтворила у цій обробці експозицію фуги Баха, частину варіацій Моцарта, «Концертний етюд» Ліста і «Елегію» Рахманінова.

Впродовж навчання в училищі часто мінялися вчителі з обов'язкового фортепіано, проте вони усі наполягали на тому, щоб Аня навчалася ще й на фортепіанному факультеті. Тому на четвертому курсі до усіх предметів долучили камерний ансамбль та концертмейстерський клас. Анна Володимирівна закінчила училище

у 1963 році блискучим виконанням концерту *мі-мінор* Ф. Шопена, який неодноразово успішно виконувала разом зі студентським симфонічним оркестром у Львівській та Ужгородській філармоніях.

Під час навчання у Ленінградській консерваторії імені М. Римського-Корсакова у 1963–1968 роках у класі фортепіано професора Л. Калмикова Анна Володимирівна не полишала улюбленої композиції, займалася факультативно і згодом була зарахована на основний курс. На жаль, через деякі об'єктивні обставини, не змогла отримати диплом композитора. Але базові знання з компонування згодом стали доречними у роботі при розшифруванні цифрованого басу, що стало ще однією гранню виконавської майстерності піаністки.

Мистецтво інтерпретації старовинної музики та уміння розшифровувати цифровані басы Анна Станько успішно реалізувала у творах М. Березовського, Т. Альбіноні (6 сонат), Г. Пуньяні (6 церковних сонат), Г. Ф. Генделя (кантата «Dixit Dominus»), в перекладах для клавіру А. Вівальді («Stabat Mater»), Перголезі («Орфей»).

Під час навчання Анна Володимирівна працювала концертмейстером в Інституті театру, музики і кінематографу. Народний артист СРСР, професор Г.О. Товстоногов ставив у своєму класі драматичну поему «Вестсайдська історія» з музикою Л. Бернштейна. Анна Володимирівна брала участь в постановці в репетиційному процесі в якості концертмейстера та згодом у складі оркестру на виставах.

Після закінчення консерваторії А. Станько поїхала працювати за призначенням у Краснодарський інститут культури викладачем. Протягом визначених трьох років вона не обмежувалася виключно педагогічною роботою, активно виступала у сольних програмах (зокрема, виконувала фортепіанний концерт *ля-мінор* Е. Гріга у супроводі оркестру народних інструментів) та в ансамблі з інструменталістами (з домристкою, скрипалем, баяністом).

З невимовною теплотою згадує першу зустріч і наступну творчу співпрацю з Анною Володимирівною професор кафедри скрипки, Заслужений діяч мистецтв Ореста Когут. «Зими колись були довгими, морозними та сніжними. Відкриті стадіончики слугували нам ковзанками, на яких можна було за малі гроші годинами кататися на ковзанах. В той час для аматорів лижного спорту одна з львівських фабрик виготовляла удосконалені лижі на пластиковій основі для слаломних спусків, а львівська залізниця запустила «сніжні» поїзди вихідного дня за маршрутом «Львів – Славське»

з єдиною зупинкою в Стрию, що відправлявся о 8 годині ранку і повертався о 19 годині назад.

Одного погожого дня ми з гурмою друзів, досхочу накатавшись на «Політехніку», влетіли у вагон і розмістилися на лавках. Одне місце в нашому купе було вже зайняте красивою, чорнобровою юнкою в дуже гарній плетений шапочці з чорним великим помпоном. Той помпон мене причарував, а хлопці, відповідно, зацікавились красунею. За невеликий проміжок часу дороги до Стрия ми дізналися, що ця чарівна незнайомка є піаністкою, родом зі Стрия та навчається у Ленінградській консерваторії.

З тої короткої зустрічі пройшло декілька років. І якось в коридорі Львівської консерваторії я знову побачила ту «незнайомку» з поїзда у супроводі Богдана Каськіва. Отоді ми познайомилися з Анною Станько, яка після закінчення навчання в Ленінграді, була направлена на роботу аж у Краснодарськ (в ті радянські часи випускники усіх ВУЗів обов'язково трудилися там, де була потреба у кадрах). Відпрацювавши декілька років, Анна Станько переїхала до Львова і займала посаду концертмейстера кафедри скрипки у класі Богдана Каськіва та педагога на кафедрі камерного ансамблю.

Блискуча піаністка, творча і активна, Аня з ентузіазмом відгукнулася на мою пропозицію спільного музикування. В ті часи активно друкувалися щойно написані твори, в тому числі і камерні. Ми разом з Анею готували нові твори (зокрема, «Коломийки» М. Колесси, Першу сонату та Тріо М.Скорика, п'єси С.Людкевича) для ознайомлення на кафедрі, також пропагували їх у Клубі творчої молоді, виступали з афішними концертами.

Наша дружба триває і досі, хоча творчі шляхи розійшлися. Лідія Шутко у свій час запропонувала Ані Станько постійну співпрацю в якості ансамблістки та концертмейстера, а я зосередилася на квартетному виконавстві.

Звання професора, Заслуженої артистки України присвоєні Анні Володимирівні за її безсумнівний творчий внесок у розвиток українського музичного мистецтва, виховання кількох поколінь професійних музикантів».

Вже працюючи у львівській консерваторії, Анна Станько готувала чималу палітру камерно-інструментальних творів західноєвропейських, українських та російських композиторів з відомими львівськими скрипалями: Богданом Каськівим, Орестом Когут-Ванькович, Юрієм Соколовським, Любов'ю Чайковською, Тетяною Шуп'яною, Оксаною Андрейко, Орісею Стецяк

та віолончелісткою Харитиною Колесою, виступаючи у різноманітних концертних залах України, Європи та Росії.

З особливою теплою і пошаною згадує роки співпраці з Анною Станько професор кафедри скрипки, доктор педагогічних наук Оксана Андрейко. Вважає її непересічною особистістю, виконавцем, педагогом. «Музично-виконавське мистецтво має дивовижні властивості поєднувати у собі серця та душі людей. Не важливо чи це виконавці, чи слухачі – усі, хто перебуває у полі тяжіння музичного висловлення, прагнуть гармонійного, яскравого, змістовного бачення світу. Саме такі відчуття та думки вишліфувалися у мене в незвичайному спілкуванні з Анною Станько. Незвичайність полягає в тім, що в різні періоди свого професійного життя ми з Анною Володимирівною як виконавці були близько і далеко, але особистісно ми завжди були разом.

З перших років моєї роботи в консерваторії я пізнала Анну Станько як педагога, працюючи зі студентами її класу. Паралельно захоплювалася її мистецтвом ансамбіста. Мене завжди вражала в її роботі прецизійна професійність поряд з емоційною архітектонічністю у виконанні. Ніколи не нав'язуючи своєї концепції розуміння музичного твору, вона спочатку слухала партнера, пізнавала його, переживала разом з ним, а далі поступово не вербально, а музикально навіртала його на спільні творчі знахідки. Це був процес «вгравання» в образну сутність музичного твору, ментального поєднання артистів в інтерпретацію музичного твору. Її досконала професійність давала можливість однаково успішно та цікаво виконувати камерні твори різних стилів – від бароко до модерну. Саме завдяки Станько я пізнала красу сонат Е. Гріга та Д. Мійо. Цікавою та творчою була наша спільна робота також і над сучасними українськими сонатами Є. Станковича та А. Солтиса.

Анна Станько є дуже вимогливою до всіх виконавців у процесі фахового спілкування, а найбільш строгою є до себе, постійно критикуючи та вимагаючи від себе більшого. Така професійна прискіпливість, аналітичність дозволяла їй постійно розвиватись, під різними кутами зору бачити те, що вже було давно наче б то зроблено, зіграно.

Цікавою була наша праця над Сонатою А. Солтиса, яку ми виконували в різні часи спільного камерного партнерства. Ми досягали найвищого рівня камерного музикування, коли слова були зайві, а кожен нюанс відчувався і втілювався в процесі гри одномоментно разом.

Широта мислення даної виконавиці спонукала її до опанування гри на різних інструментах. Зокрема, піаністка блискуче володіє грою на клавесині та органі. В органному залі разом з нею було виконано цілу низку скрипкових мініатюр Г. Генделя, А. Вівальді, А. Кос-Анатольського. Такий широкий концертно-фаховий тезаурус сприяв формуванню глибокої, змістовної та духовної виконавської особистості Анни Станько.

Ще однією важливою рисою даної виконавиці є те, що в процесі її яскравого, широковідомого артистичного життя, вона залишалася вірною своїм внутрішнім принципам, зоставалася особистістю, яка не прогидалася у хвилини розчарування, не засліплювалася промінням слави, а зберігала свою фахову та духовну гармонійність, самотність, що примножувало її здобутки і утверджувало її на рівні взірцевої, еталонної камерної виконавиці».

У 1971 році разом з Богданом Каськівим та Харитиною Колесою Анна Станько готувалася до першовиконання твору Мирослава Скорика, який щойно вийшов з друку – тріо «Речитатив та рондо». Анна Володимирівна згадує, як на одну з репетицій було запрошено композитора. Йому сподобалася інтерпретація виконавців, проте до ліричного, з великою кількістю педалі, трактування рондо він мав застереження. Сам Скорик сів за фортепіано і виконав епізод з твору без педалі, чітко підкреслюючи синкопований ритм, яскраво демонструючи коломийку з елементами джазу. Згодом цей твір композитора тріо виконувало багато разів з великим успіхом.

А дует Л. Чайковської та А. Станько з великим успіхом виступав у різних концертних залах. Зокрема, знаковою для української діаспори у Польщі були творчі зустрічі з поетом та прозаїком, лауреатом Шевченківської премії Ігорем Калинцем. В Кракові, Перемишлі, Варшаві та Любліні відбулись музично-поетичні дійства з достойним супроводом дуету.

У складі інструментального квартету за участю Ніли Богданової (флейта), Тетяни Шуп'яни (скрипка), Тамари Дем'янчик (віолончель) та Анни Станько (орган, фортепіано, клавесин) у Львівському органному залі готувалися найрізноманітніші тематичні концерти з творів світової та української класики. Найпопулярнішими були програми: «Колядки народів світу», «Музика Великоднього посту», «Танець крізь віки» та популярі арій з оперет та мюзиклів.

Виконавське тріо поєднували щирі дружні стосунки, які вони пронесли крізь роки і буремні життєві перипетії. Особлива теплота та ніжність

просвічується крізь поетичні рядки Ніли Богданової, солістки-флейтистки інструментального квартету «Камерата-комплімент», що присвячені подрузі:

«Анна, Анечка, Нюся!
Яке гарне у тебе ім'я,
Енергійна в щоденному русі
Ти прямуєш по стежці життя.
Голова срібним сяйвом овита
Очі світлі, як два озерця.
Ти як пролісок снігом омитий
З чистим серцем, душею митця.
То щастя тобі Анечко, Аня!
Нехай Бог тобі все помага,
Будь собою, смілива і ніжна,
перша квітка така весняна!»

А ще одна учасниця інструментального квартету «Камерата-комплімент» віолончелістка Тамара Дем'янчик, доцент кафедри камерного ансамблю і квартету, яка є довголітньою подругою Анни Станько, звертається до неї просто «Аня». Вона згадує, що «ми жили в одному місті і наші батьки були добре знайомими, але з Анею не зналися. Я з дитинства чула про великий талант цієї дівчинки і переконалася в ньому, вже працюючи в консерваторії на кафедрі камерного ансамблю. Аня прийшла на кафедру, маючи за плечима великий досвід концертмейстера. Вона працювала у багатьох викладачів і набула доброї практики ансамбліста, що допомогло їй стати і чудовим педагогом.

Музикант з великої літери, Аня наділена абсолютним слухом, володіє прекрасним відчуттям ритму, неабиякою музичальністю і є неперевершеним виконавцем і партнером в ансамблі. Я була невимовно щасливою брати участь в багатьох концертах і фестивалях разом з нею.

Аня є хорошим педагогом, якого люблять і поважають студенти. Отримуючи фахові поради, вони вчаться володіти інструментом, відчувати стиль кожного твору, розвивають тембральний смак. Тому, з класу Анни Станько випускаються добре навчені і професійні музиканти.

Як людина, вона завжди готова прийти на допомогу в життєвих і професійних обставинах. Маючи чудову сім'ю, хорошого і розуміючого чоловіка, сина, невістку та трьох прекрасних внуків, Аня завжди працює з натхненням, багато виступає в концертах і в неї завжди на першому місці її величність Музика».

В різних іпостасях: і солістки, і концертмейстера та у складі тріо чи квартету, Анна Станько була постійною учасницею звітних концертів Львівської консерваторії в Києві, Москві, Баку, у фестивалі Львівської філармонії «Вір-

туози» та виступала в концертах-монографіях пам'яті С. Людкевича, В. Барвінського, А. Кос-Анатольського, Д. Задора, А. Солтиса, у концерті «Камерно-інструментальні твори Шостаковича» (1976), «Скрипкові сонати Брамса» (1983), «Твори львівських композиторів» (1988) та інші.

А географія гастрольних виступів Анни Станько разом зі славетною львівською скрипалькою Народною артисткою України Лідією Шутко вражає не тільки пересічного слухача, а й досвідченого концертанта. У концертному турне, що тривало десять років, дует виступав у всіх столичних республіканських філармоніях колишнього СРСР. Від Петропавловська-Камчатського та Мурманська, Середньої Азії та Закавказзя, Прибалтики та Калінінграду звучала українська музика у виконанні творчого тандему. Кожного року (впродовж 1977–1987 років) відбувалося близько двадцяти концертів, що організовував союзконцерт та біля десяти від Укрконцерту.

Анна Володимирівна згадує, як під час гастрольної поїздки з Лідією Шутко при переїзді з Херсона до Каховки вона забула всі ноти в автобусі! Довелося на концерті виконувати напам'ять сонату № 2 Й. Брамса та інші твори. На щастя, ноти передали наступного дня рейсовим автобусом! Але довелося пережити неабиякий душевний шок, бо ж передбачалися і наступні концерти.

Поряд із західноєвропейською та російською класикою славетний дует пропагував твори С. Людкевича, М. Колесси, А. Кос-Анатольського, М. Скорика, І. Вимера та Є. Станковича. Результатом титанічної праці та високопрофесійної виконавської майстерності видатного українського тандему Шутко-Станько став фільм-концерт «Грає Лідія Шутко», створений на Київській студії документальних фільмів у 1979 році та фондові записи на Київському радіо творів С. Людкевича: «Чабарашка», «Голосіння»; «Романс» А. Кос-Анатольського та «Фантазії на теми подільських весільних пісень» І. Вимера.

Але не тільки зі знайомими українськими виконавцями-інструменталістами проходили камерні концерти української піаністки, органістки та клавесиністки Анни Станько. Її творчими партнерами були відомий польський скрипаль, концертмейстер оркестру Варшавської філармонії П. Цегельський, посол Франції в Україні Д. Шассар, українсько-швейцарська скрипалька А. Дзялак-Савицька, славетний український домрист М. Міхєєв.

Концерт з Доменіком Шассаром в Органному залі у 1996 році зібрав неймовірний аншлаг, бо ж усім хотілося почути майстерне володіння скрипкою французького посла у супроводі клавесину.

У програмі звучала барокова музика, а на біс дует виконав «Мелодію» М. Скорика та «Гавот» Ж. Б. Люллі.

Окремою сторінкою виконавської творчості Анни Станько стала співпраця з відомими вокалістами. У 1992 році разом з Олегом Чібісовим відкрили львівській публіці цикли Г. Малера, зокрема «Пісні мандрівного підмайстра», «Пісні про померлих дітей» та «Чарівний ріг хлопчика». У 2006 році відбувся концерт з Наталією Дацько у рамках фестивалю «Віртуози».

Бездоганне і віртуозне володіння фортепіанною фактурою, оперування найрізноманітнішими стилями та органічне і рівноправне поєднання в дуеті з різними виконавцями є візитною карткою творчої манери Анни Станько. Глибоке занурення в образно-драматургічний план твору, виразно структуроване голосоведення усіх пластів інструментальної фактури, рівномірно дозована педаль та надзвичайна сценічна витримка характеризують видатну українську піаністку та камералістку.

Розширенню можливостей ансамблевого виконання Анни Володимирівни сприяло її постійне професійне вдосконалення. Після завершення навчання, поєднуючи концертмейстерську і викладацьку роботу та провадячи інтенсивне концертне життя, Анна Станько простудіювала і вищі курси на органі та клавесині у Цюриху, Мінську, Москві та Києві (1990–1991).

Із творами світової зарубіжної, української та російської класики Анна Станько часто виступала у складі камерних оркестрів, зокрема з оркестром «Леопольд», «Віртуози Львова». З «Perpetuum mobile» (керівник Г. Павлій) виконала партію органу у творі О. Козаренка «Шансон-тріст» у 2002 році, а з львівським камерним оркестром «Академія» у 2007 році провела соло органу у творі А. Корчинського «Сім слів Ісуса».

Із лауреатом Шевченківської премії, Народною хоровою капелю «Трембіта», А. Станько пов'язували довголітні стосунки концертмейстера. Вона достойно тримала соло органу у месях Дж. Россіні, С. Монюшка (1995 р.), О. Гречанінова (у 2009 р.), ораторії О. Козаренка «Страсті Господа нашого Ісуса Христа» (у 2001 р.) та «Українській кафолічній літургії» (у 2003 р.), у концерті з творів В. А. Моцарта (2006 р.).

У концерті, що відбувся у соборі Св. Марії у Римі, виконувалась ораторія О. Козаренка для хору, солістів та органу. Зворушені Святі отці від розчулення плакали. А наступного дня відбулася незабутня зустріч з Папою Іваном Павлом II.

Доцент кафедри концертмейстерства ЛНМА імені М.В. Лисенка Марія Макара, яка також

впродовж тривалого часу працювала концертмейстером «Трембіти», згадуючи роки співпраці з Анною Володимирівною, наголошує на багатогранності її таланту. «З Анною Станько я знайома багато років, ще відколи почали працювати у Львівській консерваторії імені М. В. Лисенка спочатку концертмейстерами, а пізніше – викладачами на різних кафедрах, зокрема, я на кафедрі концертмейстерства, Аня – на кафедрі камерного ансамблю.

Упродовж всієї своєї виконавсько-педагогічної кар'єри Анна відзначалась творчим пошуком, бажанням пізнавати щось нове, вдосконалюватись у навченому. Вона зацікавилась грою на органі та клавесині, закінчивши відповідні курси в Цюриху, Москві, Мінську, незважаючи на незначні можливості такого музикування у Львові. Гарною нагодою для пізнання та виконання старовинної музики стало відкриття Органного залу у Львові, де А. Станько активно виступала з багатьма солістами як органістка та клавесиністка, також виконувала партії клавесина з камерними оркестрами «Академія», «Perpetum mobile». Її активна концертна діяльність відзначена званням «Заслуженої артистки України».

Завдяки своїй творчій енергії, наполегливості, харизматичності та підтримці чоловіка, директора Органного залу Юліана Винницького було підготовано багато цікавих програм, що сприяло популяризації та визнанні цього культурно-мистецького закладу не тільки у Львові, а й в Україні.

Багаторічним партнером піаністки була відома скрипалька, Народна артистка України професор Лідія Шутко. Також мені запам'яталось незабутнє першовиконання циклів Г. Малера «Пісні мандрівного підмайстра», «Чарівний ріг хлопчика» із солістом Олегом Чібісовим.

Тісніші особистісні контакти з А. Станько розпочались з часу моєї роботи в капелі «Трембіта» концертмейстером. Вперше ми співпрацювали разом під час підготовки і виконанні відомого твору Г. Ф. Генделя «Месія» у 1996 році. Аня тоді виконувала партію органу, а я – клавесину. Саме від неї я отримала «ази» гри на клавесині, що допомогло мені подолати непросте завдання. Концертом диригував професор Юрій Луців.

Наше спільне концертування продовжилося в прем'єрних виконаннях надзвичайно цікавих творів Олександра Козаренка «Богородичні пісні» та «Страсті Ісуса Христа» під батугою Миколи Кулика. Ці твори успішно виконувались в програмі фестивалю «Контрасти» у 2000 році, в Органному залі у Львові та у Київській філармонії, також записані на диску.

Виконавська ансамблева манера А. Станько вирізняється стабільністю, добрим відчуттям партнера, прекрасним володінням навиками гри в оркестрі та й, навіть, неабиякою витривалістю. Пригадую, як під час одного з виступів Ані стало погано, але вона мужньо тримала свою партію і дограла концерт, а потім в неї виявили приступ апендициту!

Ми часто спілкувались, ділились враженнями від концертів, виступів спільних студентів, обмінювались різними порадами. Аня цікавилась багатьма речами, зокрема, вони з чоловіком Юліаном здійснювали поїздки по різних призабутих історичних місцях України. Мені вона imponувала нестандартним підходом до вирішення різноманітних завдань. Саме їй належить ідея обладнання крісел в Органному залі, що перекидаються на дві сторони (за зразком Прибалтики). Ідея була підтримана і реалізована її чоловіком, тодішнім директором залу Юліаном Винницьким.

В науково-методичній роботі А. Станько передала власні знання виконання старовинної музики та розшифрування цифрованого басу в творах А. Вівальді «Stabat mater», Г. Ф. Генделя «*Virgam virtutis*», Дж. Перголезі «Орфей», Т.Альбініні «Шість церковних пісень», І. Пуньяні «Шість церковних сонат». Володіння мистецтвом розшифрування з врахуванням специфіки акомпанементу старовинної музики не є притаманним для піаністів, скоріше це царина теоретиків та композиторів. Але Аня з цим завданням справилась дуже добре.

Впевнена, що Анна Станько ще не раз здивує нас несподіваними розвідками та виконанням призабутих творів, втіленням цікавих творчих проєктів».

Анна Володимирівна згадує, що після концерту пам'яті Анатолія Вахнянина (де вона виконувала три п'єси, а доводилося вчити твори зі старих нот, де місцями лінійки стерлися і залишилися лише позначки, тому інтуїтивно здогадувалося який це текст) відбулася зустріч членів родини Вахнянина в Актовому залі Музею етнографії та художнього промислу. На імпрезі були присутні члени родини Вахнянина з Білорусі, Сербії, Англії та Аргентини, які обмінювались історичними фото, документами, ділилися цікавими спогадами. Анна Володимирівна придбала мемуари А. Вахнянина, в яких цікаво і захопливо викладено життєпис композитора. З цієї брошури дізналися, що дружиною А. Вахнянина була Катерина Ванькович з гербу Сас, яка похована на Личаківському цвинтарі у Львові, і котра є прабабцею професора ЛНМА імені М.В. Лисенка скрипальки Орести Йосипівни Когут.

Ще однією гранню творчого портрету Анни Володимирівни є педагогічна діяльність. З 1971 року Анна Станько викладає в львівській консерваторії імені М.В. Лисенка (ЛНМА імені М. В. Лисенка), пройшовши етапи професійного становлення від старшого викладача, доцента до професора. З великою вдячністю та пошаною згадують учні її уроки професійного життя, участь у спільних проєктах та концертах.

Зокрема, доктор мистецтвознавства, професор Андрій Карп'як пише, що «у клас Станько Анни Володимирівни я потрапив у 1993 році і дуже зрадів, що мені пощастило отримувати освіту у видатного музиканта та чудової людини, адже не раз раніше вдавалося відвідувати вражаючі концерти артистки. Ми тоді навчалися на другому курсі та протягом усіх наступних років уроки ансамблю відвідували разом з талановитою піаністкою, моєю однокурсницею Катериною Задорожною. Швидко вдалося знайти спільну мову як всередині ансамблю, так і у відносинах з педагогом. Протягом усіх років навчання наш дуєт опрацював та зібрав значний репертуар та мав можливість неодноразово виступати у різних важливих заходах консерваторії та у «зовнішніх» концертах. У той час було досить поширеним явищем зміни формату ансамблів всередині класів педагогів на тріо, квартети чи квінтети, залучення студентів інших курсів аж до цілковитої перебудови виконавського складу колективів. На щастя, відчувши очевидно, що наш ансамбль не потребує модифікацій, Анна Володимирівна не допустила його розформування чи розшарування. Протягом років музикування ми навчилися розуміти та сприймати один одного з найменших виконавських рухів, за змінами тембральних, динамічних характеристик звуку інструментів чи незначної міміки. У цьому звичайно велика заслуга належала нашому педагогу.

Від самого початку занять я був вражений викладацькою манерою Анни Володимирівни. Достатньо сувора, навіть дещо іронічна у звичайному спілкуванні, вона перевтілювалася у цілком іншу людину на уроках. Атмосфера в класі завжди залишалася привітною та товариською, Анна Володимирівна захоплено розповідала про музичні стилі, митців та історію створення композицій. Настанови вчителя були нічим іншим, як корисними та ненав'язливими порадами. Анна Володимирівна завжди з повагою ставилася до нас, наших художніх смаків та пошуків, допомагала віднайти відтінки настрою творів, розуміння форми та змісту виконуваного, вона вчила прислухатися до себе та звикати вірити у власні сили. Дуже часто педагог власноруч виконувала

фрагменти творів, пропонуючи різні варіанти інтерпретації. Відвідування уроків перетворювалися на обмін думками, радість від спільного музикування, ми без будь-якого вагання ділилися з викладачем нашими сумнівами, проблемами та завжди могли розраховувати на дружню пораду чи допомогу. Не пригадую, щоби у будь-якого іншого педагога консерваторії на уроках в класі панувала б настільки розкута, демократична атмосфера.

Сьогодні з ностальгією згадується праця у класі Анни Володимирівни над Сонатами Г. Ф. Генделя, Ф. Пуленка, С. Прокоф'єва та виконання на державному іспиті Тріо-сонати Й. С. Баха з «Музичного дарунка» композитора. Завдяки широкому репертуару нам з Катєю вдалося тоді виступати в різних концертних залах, не лише у консерваторії. Зокрема, пригадую успішний концерт в Ужгороді, де ми виконували твори Л. ван Бетховена.

Окрему сторінку стосунків з Анною Володимирівною Станько становлять давні близькі приятельські відносини моїх батьків з мисткинею. Доволі поширеними у нашій сім'ї були зустрічі та проведення спільних вечорів за різноманітних okazій у широкому товаристві друзів та родичів, відомих музикантів, артистів, істориків та мовознавців, на яких багато часу присвячувалося розмовам про музику та мистецтво, спогадам про спільне навчання (Анна Володимирівна навчалася з моїм батьком на одному курсі), обміну вражень про історичні, політичні та артистичні події у місті, країні, світі. У такій невимушеній атмосфері передачі досвіду та знань старшого покоління формувалися погляди молоді на життя, суспільство та професію.

А найвищим виявом довіри з боку Анни Володимирівни персонально до мене стала пропозиція педагога виступити разом з нею у знаковому концертному заході – на відкритті нової сцени у Львівському будинку органної та камерної музики 1 та 2 червня 1996 року. Це були хвилюючі події, що зібрали значну аудиторію професіоналів та любителів музики. Поряд з великою кількістю творів, мені тоді пощастило виконувати Партіту a-moll Й. С. Баха. Такий помітний у Львові та успішний музичний проєкт, що дозволив перебувати два дні поспіль на сцені поряд з видатною артисткою, моїм безпосереднім педагогом, безцінний досвід отриманий у підготовці до концерту, на репетиціях до події, назавжди залишаться у моїй пам'яті як одна з найяскравіших подій у професійному становленні».

Свої камерні рефлексії стосовно славних педагогів ЛНМА імені М.В. Лисенка зазначає доцент кафедри концертмейстерства, кандидат мистец-

твознавства Марія Липецька. «Колись вважали, що земля тримається на трьох китах, що плавають в безмежному океані. Ці кити були в очах древніх людей основною основою. Такими «трьома китами» для мене під час навчання у Вищому державному музичному інституті ім. М.В.Лисенка (тепер – ЛНМА імені М.В. Лисенка) були три яскраві особистості – проф. Лідія Крих, проф. Ярослава Матюха і проф. Анна Станько. Всі вони спричинилися до становлення мене як особистості, сформували мої музичні уявлення та фортепіанні навички, що стало запорукою впевненого професійного шляху: в їхньому музично-педагогічному процесі принципи навчання і виховання реалізовувалися в тісному взаємозв'язку, що давало мені можливість зростати високопрофесійним музикантом.

Одним з таких Майстрів була для мене Анна Володимирівна Станько. Навчатися в її класі було моїм бажанням і свідомим вибором і вдячна Анні Володимирівні, що відгукнулася на моє прохання.

З великою повагою згадую свої роки навчання (1995–2000) у класі камерного ансамблю в Анни Володимирівни. І навіть після закінчення вузу, вже працюючи концертмейстером, я мала можливість при вивченні нових творів звертатися до неї за порадою як до досвідченого мудрого Майстра.

Моє навчання в класі камерного ансамблю було підпорядковане цілеспрямованому, систематичному і послідовному процесу викладання. Під час навчання я виконувала твори для різних інструментальних складів: дуєт, тріо, квінтет, секстет. Дякую Анні Володимирівні за досвід, який тільки збагачував мій репертуар і кристалізував мої навички. Особливо запам'яталися такі твори як Фортепіанний квінтет Р. Шумана та Увертюра на єврейські теми С. Прокоф'єва.

Завдяки багатій палітрі музично-виразових засобів та насиченій інструментовці виконуваних творів, в мене було відчуття, ніби я граю з цілим оркестром. Особливим у цьому відношенні є колоритний твір С. Прокоф'єва, оскільки в репертуарі класичної музики Увертюра на єврейські теми стала першим твором для кларнета, струнного квартету і фортепіано.

Під мудрим і високопрофесійним керівництвом Анни Володимирівни мої заняття в класі камерного ансамблю були цікавими, насиченими, різноманітними. Вона навчила мене мислити інструментально, враховувати і чути різні тембри інструментів і специфіку їх виконання. Завжди велику увагу приділяла музично-виразовим засобам фактури, виразній, чіткій артикуляції, точності фразування, різноманітності туше відповідно до твору і стилю.

Після закінчення навчання вузу в мене з'явилася унікальна можливість вибору між асистентурою-стажування з камерного ансамблю і концертмейстерства. І хоча я тоді вибрала асистентуру-стажування з концертмейстерства, але документ про направлення в асистентуру-стажування з камерного ансамблю зберігаю і до сьогодні як приємний спогад про роки навчання в камерному класі.

Знаю, що Анна Володимирівна тривалий час співпрацювала з Лідією Шутко, що вилилося у широкий діапазон їх гастрольних і концертних програм. Тому особливо цінними були для мене її поради і вказівки (на початку моєї роботи на посаді концертмейстера в класі проф. Л. Шутко), оскільки вони стосувалися не тільки суто самого твору, але й особливостей трактування його Лідією Остапівною. І це допомогло швидше мені адаптуватися у класі цієї видатної скрипальки і назавжди закохатися в чари скрипкової музики.

У час мого навчання я пізнала Анну Володимирівну і як блискучого виконавця. Вона вела активне концертне життя і отримала у 1996 році почесне звання Заслужена артистка України. Ми, будучи студентами, часто відвідували різноманітні концерти у філармонії та Органному залі, де Анна Володимирівна виступала в різних амплуа – як піаністка, органістка, клавесиністка. Це було справжнє свято музики. Як самодостатня, яскрава особистість, Анна Володимирівна обирала собі і відповідних партнерів по сцені. Серед них народна артистка України Лідія Шутко, концертмейстер оркестру варшавської філармонії Петро Цегельський, лауреат міжнародних конкурсів Анна Савицька, Домінік Шассар (посол Франції в Україні). Серед концертів мені також запам'ятались тематичні програми з Тетяною Шуп'яною виконані в Органному залі – «Верджинальна музика Англії» та «Концерти духовної музики».

До слова, я ніколи не сприймала її як концертмейстера, оскільки вона для мене завжди була чимось більшим: не безпосередньо підпорядковувалася солісту, а вела з ним рівноправний діалог. Це – людина-оркестр, яка досконало володіє майстерністю інструментовки, враховує тембр кожного інструменту завдяки виразному голосоведенню всіх пластів фортепіанної фактури та вмілому оперуванню стилями. Кожен концерт з її участю – це окрема історія, яку «розповідає» слухачам Анна Володимирівна Станько».

Кандидат мистецтвознавства, концертмейстер Наталя Харандюк також з вдячністю згадує непересічну людину, музиканта, педагога. «Моє безпосереднє знайомство з Анною Володимирівною відбулось на третьому курсі консерваторії, коли

я потрапила до неї в клас камерного ансамблю. Хоча після закінчення вузу наші творчі дороги тісно не перетинались, проте залишилися на все життя спогади про подаровані уроки чудової людини і музиканта.

Набуті знання стали корисними і в подальшій концертмейстерській роботі, яка є різновидом ансамблевого музикування. Навчання в класі Анни Володимирівни вплинуло на культуру спілкування, пошук діалогу в ансамблі, культуру звуковедення, пошуки динамічно-штрихової палітри, ансамблевого співвідношення учасників.

Згадую Анну Володимирівну як щиру, відверту людину широкої душі, чудового музиканта. З вдячністю пригадую її допомогу, коли виникла потреба виконати партію органу у «Магніфікаті» Й. С. Баха разом зі студентським хором та оркестром. Можливістю отримати перший досвід праці в стінах консерваторії в якості концертмейстера (тоді ще на кафедрі оркестрового диригування, в класі Филипчука Р.П.) також завдячую їй.

Анна Станько належить до покоління митців, чий творчий шлях розпочався, пройшов своє становлення в минулому столітті (говорячи з позиції молодшої генерації виконавців). Як відомо, вона отримала чудову професійну школу в тогочасній Ленінградській консерваторії.

На виконавський стиль Анни Володимирівни, який певним чином відображався в її педагогічних принципах, вплинули, мабуть, зацікавлення клавесином та органом та досвід роботи у цій сфері. Це стосується, зокрема, уваги до штрихової виразності (різноманітності) виконання, темброво-динамічної сторони, формування звукового образу твору. Важливого значення надавалося також благородству висловлювання, природності фразування, тонкощам агогіки. Окрім того, безумовно, запам'ятались їй відчуття ритмічної стабільності, увага до виразової сторони пауз.

В класі камерного ансамблю ми опановували чудовий камерний репертуар, зокрема, Сонати Л. ван Бетховена, Й. Брамса, Квінтет Р. Шумана. Щодо стилю роботи Анни Володимирівни як педагога, слід відзначити лаконізм і точність її висловлювань. Небагатослівність зауважень часто давала поштовх до власних творчих пошуків (маю на увазі перш за все особистий досвід). За увагу до ідеальної передачі темпоритму, точну передачу особливостей ритмічного малюнку студенти навіть жартома називали її «людина-годинник».

Хочеться додати, що Анна Володимирівна намагалась передати нам свій досвід у мистецтві діалогу не лише як у спілкуванні з композитором через твори мистецтва, але як комунікації

виконавців мовою музики, яке реалізовується через узгодженість позицій, вміння слухати і реагувати на «репліки» співрозмовника, взаємодії учасників ансамблю на структурному рівні. Саме через таку виконавську взаємодію розкривається зміст художнього твору».

Студенти-піаністи класу Анни Володимирівни щиро діляться своїми враженнями про роки навчання. Зокрема, Лучкевич Соломія, перебуваючи у класі проф. А.В. Станько, з перших днів знайомства відзначила відповідальність викладача, пунктуальність та акуратність у ставленні до своєї роботи, жіночність, завжди зі смаком, вишукане вбрання, інтелігентність та обізнаність у всіх мистецьких сферах і життєвих ситуаціях. Студентка зазначає, «що навчаючись саме у професійної піаністки, яка мала досвід гри з виконавцями на струнно-смичкових інструментах, завжди старалася прислухатись до слухних порад щодо піаністичних труднощів. Думка щодо строгості викладача спростувалась, адже Анна Володимирівна виявилась надзвичайно розуміючим і толерантним викладачем».

А Ольга Коваль вважає, що їй надзвичайно пощастило, що до класу камерного ансамблю

Станько Анни Володимирівни вона потрапила на 2 курсі Музичної академії. Як завжди, була в очікуванні від невідомого і відчувала хвилювання і переживання!

«Анна Володимирівна – великий професіонал, майстер своєї справи, натхненна виконавиця та педагог. Вона не лише прекрасна піаністка (неодноразово, перед своїм уроком я чула, як Анна Володимирівна вправлялась за фортепіано і кожного разу це були інші твори), але й композитор з бездоганним слухом. Ще жодного разу якось

«не та нота» не проходила попри її гострий слух, тому права на помилку в мене не було!

Мені дуже імпонує в Анни Володимирівни її надзвичайна відповідальність до своєї справи. В ній поєднуються і холодний раціональний розум, а також велика емоційність і натхненність.

У класі вивчили великий камерний репертуар, в якому Анна Володимирівна була прекрасно орієнтована, вміла налаштувати нас на правильне розуміння та інтерпретацію. Важливо і те, що вона не лише вказувала на помилки чи робила певні побажання, але і давала ключ до вирішення проблем, допомагала знайти причину їх виникнення і зробити так, щоб в майбутньому цих недоліків не виникало, за що їй окрема вдячність.

Завжди приємно і цікаво було послухати про роки навчання Анни Володимирівни, про її осо-

бистий досвід становлення як піаністки, адже він тісно переплітався з композиторським і теоретичним навчанням.

Зараз відчуваю велику радість і вдячність бути ученицею мого Педагога і сподіваюсь на подальшу плідну працю в стінах нашої Академії і неодмінні творчі зустрічі в майбутньому!»

І до сьогодні Анна Станько займається активною науково-методичною і педагогічною діяльністю, плекаючи нове покоління молодих музикантів-професіоналів, проводить і детально-кропітку роботу секретаря кафедри камерного ансамблю та квартету. Анна Станько не припиняє концертної діяльності, виступаючи як ансамбліст, також є ініціативним учасником самодіяльного хору «Нескорені» у якості концертмейстера, композитора та аранжувальника.